

SVENLJUNGA
KOMMUN

rapport

Verksamhetsplan 2025-2027 för Svenljunga kommun och koncernbolagen Kommunfullmäktige

---

Förvaltning/enhet Kommunfullmäktige

Datum 2024-11-25

Innehållsförteckning

Inledning	2
Vision: "Svenljunga - här skapar vi det godaste livet"	13
Värdegrund	14
Fullmäktiges mål påverkar bolagens/nämndernas mål.....	15
Ekonomiska styrprinciper och förutsättningar	20
Ekonomiska ramar	23
Övriga anvisningar till nämnder och bolag	28
Driftbudget.....	29
Resultatbudget.....	38
Balansbudget	39
Noter till driftbudget, balansbudget och resultatbudget	40
Investeringsbudget 2025-2027	43
Taxor och avgifter	44
Bilaga 1 - Statsbidrag.....	45
Bilaga 2 – Nämnders och bolags verksamhetsplaner 2025-2027	49

Inledning

Händelseutvecklingen från 2022 och in på 2024 har inneburit en kraftig urholkning av kommunsektorns köpkraft. Konjunkturedgången i Sverige har bottnat under 2024 och återhämtningen är igång även om det sker långsamt. Ett tydligt tecken är inflationsnedgången, vilken i och för sig inte får bli för djup. Riksbanken stimulerar ekonomin med fortsatta räntesänkningar och Regeringen med bland annat skattesänkningar.

Både Regeringen och Riksbanken har deklarerat att kampen mot inflationen är vunnen. Per sista september uppgick KPI till 1,6 % och enligt KPIF (Konsumentprisindex med fast ränta) var låga 1,1 %. Det är detta mått som Riksbanken refererar till i sitt arbete med att bekämpa inflationen. I denna beräkning tas ingen hänsyn till ränteförändringarnas effekt. Denna notering är långt under Riksbankens mål på 2,0 %, vilket bör säkra flera räntesänkningar under hösten.

Planeringsförutsättningarna för 2025 och framåt ljusnar när konjunkturen vänder uppåt och pensionskostnaderna vänder neråt. I årets verksamhetsplan finns några större satsningar där den enskilt största är tillskott för drifteffekterna av projektet "Ny skoltstruktur i södra kommundelen".

Kommunens budgeterade resultat behöver åter uppgå till fullmäktiges målsättning om minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag, främst för att klara kommande investeringar och inte öka låneskulden. En ökad låneskuld innebär högre räntekostnader, vilket tynger kommunens ekonomiska utrymme.

Befolkningsutvecklingen är oroande, för tredje året i rad syns en befolkningsminskning (enligt noteringen per sista augusti 2024). Sedan 2016 har befolkningen ökat med knappt 40 personer. Under 2024 ser vi också ett negativt trendbrott i att antal nyfödda beräknas bli betydligt lägre än tidigare år. Lägre invånarantal ger sämre planeringsförutsättningar i budgetarbetet för nästkommande år. Förutom lägre invånarantal påverkas kommunen av utvecklingen av demografin, där det mest kännbara i närtid är att volymerna inom hemtjänsten ökar.

Förutom utmaningar finns också möjligheter. Kommunen står inför mycket spännande tider. Intresset för industriområdet Lockryd har satt Svenljunga och Sjuhärad på kartan genom den efterföljande stora exponeringen i nationell media. En eventuell etablering av en större industri vore positiv för hela regionen men också för Sverige som helhet. Detaljplanen för industriområdet pågår och samtidigt

arbetar kommunen, med flera berörda, med olika utredningar kring bland annat utmaningarna energiförsörjning, infrastruktur och VA-försörjning. Det är mycket stora utmaningar som kräver gemensamma krafttag från Sjuhäradskommunerna, regionen och statliga myndigheter.

Långsiktig plan

Det är alltså viktigt att vi förmår oss att planera långsiktigt. Det är lätt att fastna i lösningar för första budgetåret eller planperioden. Politiker och tjänstepersoner måste hjälpas åt att vidta nödvändiga och ibland obekväma åtgärder för att stå bättre rustade för framtiden. Effektiviseringar som ger långsiktiga och bestående resultat är avgörande. Att tvingas genomföra besparingar under en kort period under ett enskilt år är inte önskvärt. Kommunens planering av ekonomin måste bygga på att beslutad budget kan följas. Nämnderna bör löpande diskutera långsiktiga effektiviseringar.

För att möta framtidens krav på kommunal service gäller det att ha en stabil ekonomisk bas att stå på. Detta innebär att vi måste hushålla med våra resurser och budgetera med marginal. Svenljunga kommun är dessutom väldigt känsligt för konjunkturförändringar och de prognoser om den ekonomiska utvecklingen som bland annat SKR (Sveriges kommuner och regioner) tar fram. Vi måste klara mindre förändringar i skatteintäkter eller tillfälliga oförutsedda utgifter. För att minska känsligheten, klara våra investeringar utan att öka låneskulden och minska risken för underskott (negativt balanskravsresultat) behöver kommunen budgetera med högre resultat.

De tuffa ekonomiska förutsättningarna 2023 och 2024 har dock tvingat fram ett undantag och budgeterat resultat landar på en mycket låg nivå. För både 2023 och 2024 sattes finansiella resultatmålet till 0,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. I arbetet med verksamhetsplan 2025-2027 är målet för 2025 satt till 1,4 %, vilket är ett steg i rätt riktigt men fortsatt lågt.

Höga investeringsnivåer

De höga investeringsnivåerna utgör starka motiv till högre resultatmål. Senaste åren har investeringsutfallet varit mycket högt och prognosen för 2024 är cirka 102 miljoner kronor för kommunen inklusive taxefinansierade verksamheterna och cirka 136 miljoner kronor för Svenljunga Verksamhetslokaler AB (SVLAB). I Verksamhetsplan 2025-2027 är investeringarna just nu på lägre nivå för både kommunen och SVLAB från 2025.

Som ett led i att blicka mer långsiktigt kommer nästa års budgetprocess för investeringsbudgeten ändras från dagens tre år till fem år, ett budgetår och 4 planeringsår.

Drifteffekter av "Ny skolstruktur i södra kommundelen"

Drifteffekterna av investeringen "Ny skolstruktur i södra kommundelen" består av ökad lokalhyra som faktureras från SVLAB till barn- och utbildningsförvaltningen samt ökade skolskjutskostnader och kapitalkostnader för inventarier. Till 2025 har hyreskalkylerna uppdaterats med aktuell räntesats. I budgeten föreslås förvaltningen få nästan full kompensation, nämligen 11,4 miljoner kronor varav 1,7 miljoner kronor tillskjöts under 2024.

För att kunna bedriva förskole- och skolverksamhet under byggtiden har förvaltningen kompenserats för ökade kostnader med totalt 8 miljoner kronor under åren 2022-2025.

Omstruktureringen torde innebära möjligheter till synergieffekter med kvalitetshöjning och viss kostnadsminskning för Barn- och utbildningsnämnden då fem skolenheter blir två.

Omvärldsbevakning

SKR publicerade i mitten av oktober 2024 "Ekonomirapporten". Rapporten belyser kommunernas och regionernas ekonomiska situation och förutsättningar på några års sikt. Nedan följer ett utdrag från rapporten:

"Perioden av hög inflation tycks vara över, både globalt och i Sverige. Den förväntade fasen av sänkta centralbanksräntor har inletts i år och ytterligare sänkningar väntar nästa år. De penningpolitiska lättnaderna väntas dock inte markant stärka global tillväxt på kortare sikt. Konjunkturutvecklingen i omvärlden spretar, med en förväntad uppgång i Europa men nedgång i USA nästa år, och överlag ser de globala tillväxtutsikterna svaga ut. Export-marknaden väntas inte ge särskilt stora bidrag till att lyfta svensk tillväxt kommande år.

Mot slutet av 2024 bedöms konjunkturen i Sverige vända upp. Nästa år tilltar uppgången och BNP-tillväxten växlar då upp mer tydligt. Det sjunkande ränteläget 2024–2025 ger stimulans effekter som i Sverige blir större och kommer snabbare än i omvärlden. Inte minst gynnas svenska hushåll av sjunkande räntor. Inhemsk efterfrågan och framförallt hushållens konsumtion blir den huvudsakliga drivkraften till att stärka BNP-tillväxten.

Konjunkturuppgången förutses ge stadig uppgång för antalet arbetade timmar från och med 2025. Ihållande stark lönesummetillväxt, samt lägre prisuppgångar i de

kommunala verksamheterna än de senaste åren, innebär att en real återhämtning av det kommunala skatteunderlaget inleds 2025.

Kommunernas ekonomi

Det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt i kommunerna. En hög prisnivå och mycket höga pensionskostnader har satt stor press på många kommuner och merparten räknar med underskott i år. För att inte behöva återställa underskotten använder de som har resultatutjämningsreserver. De låga resultaten i kombination med fortsatt höga investeringar ledde till att soliditeten föll 2023 och väntas falla ytterligare under 2024. När pensionskostnaderna minskar under kommande år lättar trycket på ekonomin något och resultaten återhämtar sig på en mer långsiktigt hållbar nivå. De demografiska förändringarna kommer att kräva att verksamheter ställs om och anpassas, dels till ett ökat antal äldre och dels till ett minskat antal barn och unga. Långsammare befolkningsökning kan även innebära att intäkterna från exploateringsverksamheter blir lägre. Då investeringsutgifterna är kvar på en fortsatt hög nivå behöver kommunernas resultatnivåer stärkas för att bromsa en allt högre skuldsättning.

Demografi och omställning skapar omvandlingstryck mot smartare arbetssätt

Det skifte i demografin vi står inför är stort och påverkar alla delar av vår ekonomi, arbetsmarknad och välfärd. En viktig aspekt är att inte följa gamla mönster och göra som vi alltid gjort utan att titta framåt, notera förändringarna, se utmaningarna i tid och våga göra omtag och tänka nytt. Det gäller både utbudet givet en väsentligt lägre sysselsättningsökning framöver, men även omställningen inom välfärden där efterfrågan på skola minskar medan efterfrågan om vård och omsorg för äldre ökar."

Politiken har ordet

Kommunstyrelsens ordförande

Vi är tre partier, Kristdemokraterna, Landsbygdspartiet och Moderaterna, som känner att vi vill enas om en budget och om en riktning framåt för kommunen.

I arbetet med att ta fram denna budget har förutsättningarna varit tuffa och mer ovissa än vanligt. Detta beror till vissa delar på att det fortfarande sen drygt två och ett halvt år är krig i Europa och det är dessutom krig i mellanöstern.

Vårt mål var att få till en budget med 2% överskott men vi nådde inte riktigt ända fram utan hamnade på 1,4% i överskott. Detta är dock ett stort steg framåt jämfört med förra året då vi hamnade på under 0,5%. Förhoppningen är ändå att under 2025 kunna hålla i ekonomin och skapa bra förutsättningar för att fortsätta investera för kommunens framtid. Vi är fullt medvetna om att det kommer att bli ett tufft år men med förenade krafter kommer vi att klara det.

Trots tuffa ekonomiska ramar har vi lyckats få in en extra satsning 2025. Det är uppstart av en ungdomscentral; ett samarbete mellan skola och socialtjänst för att stötta familjer som vill ha stöd. Det här är något nytt som vi hoppas kommer ge positivt resultat både för våra verksamheter och för familjer i kommunen.

Mina tre viktigaste frågor det närmaste året är: Hur får vi våra elever att nå sin fulla förmåga? Hur kan vi locka hit fler bra lärare till våra elever? Och hur kan vi öka framtidstron för våra invånare?

Våra elever är vår framtid. Det är bara att titta runt omkring oss; flertalet av våra invånare har åtminstone haft en del av sin uppväxt och skolgång här i kommunen. Ju bättre vi i Svenljunga kommun förbereder våra barn och unga för sitt vuxenliv desto bättre kommer det att bli för alla. Lyckas inte våra elever i skolan kommer de att få en onödigt tuff start i sina liv. Många lyckas bra i livet trots tuffa år i skolan och utan att ha haft möjlighet att söka in på en gymnasielinje MEN jag är övertygad om att det hade gått minst lika bra om dessa personer nått upp till nivån för att få söka till gymnasiet.

Viktiga frågor för mig på längre sikt är att: Vi skall ha bra villkor för de företag vi redan har och även bra villkor för entreprenörer att starta verksamhet här i kommunen.

Att vi lyckas skapa fler attraktiva boendeformer för äldre. Jag tänker då främst boende med god tillgänglighet, som vi planerat för i anslutning till Klockaregården. Kan vi få igång flyttkedjor tidigare, som dessutom ger äldre ett trivsamt och tryggt boende, ser jag det som "vinna-vinna".

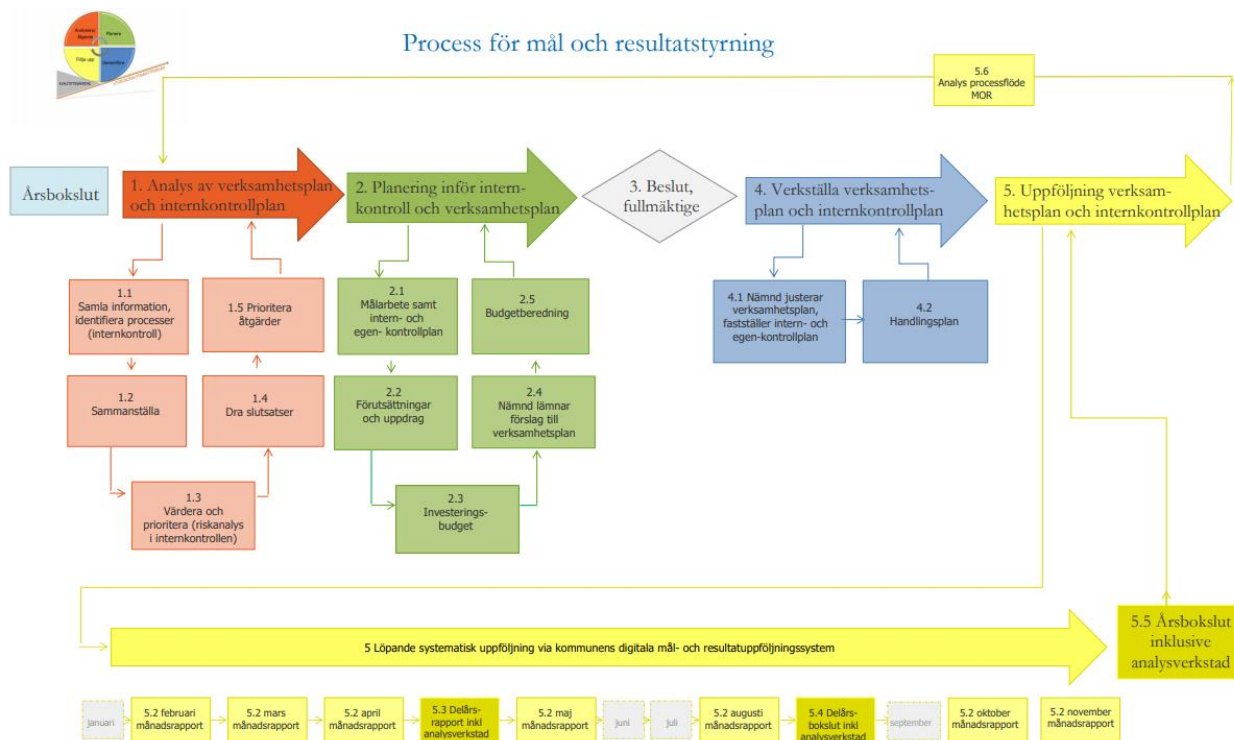
Vi måste även fortsätta med digitaliseringen inom kommunen. Vi har ett bra fibernät i större delen av kommunen. Tanken är inte att spara utan att se möjligheten med att kunna få mycket mer för samma peng.

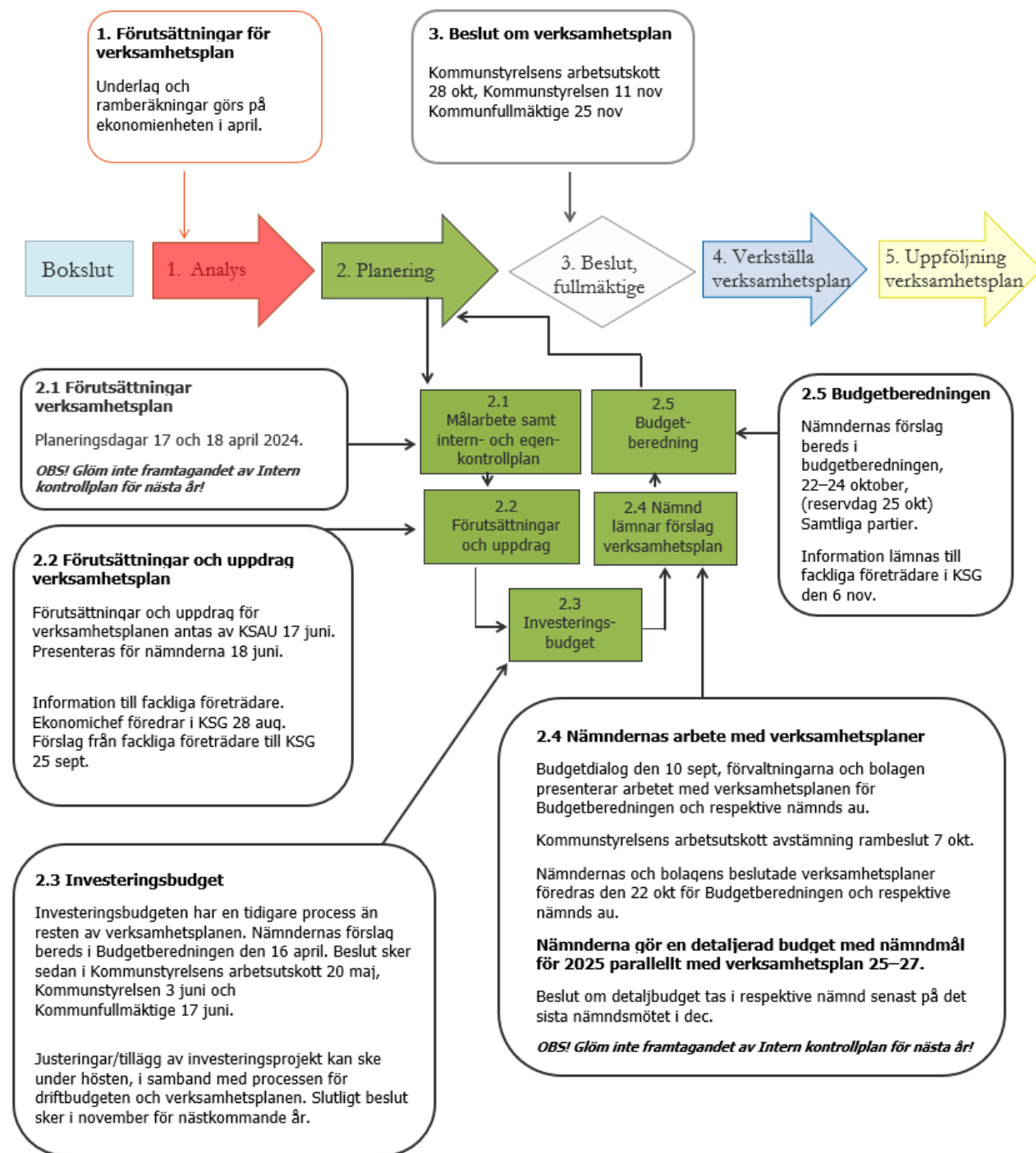
Johan Björkman (m) Kommunstyrelsens ordförande

Process för mål- och resultatstyrning

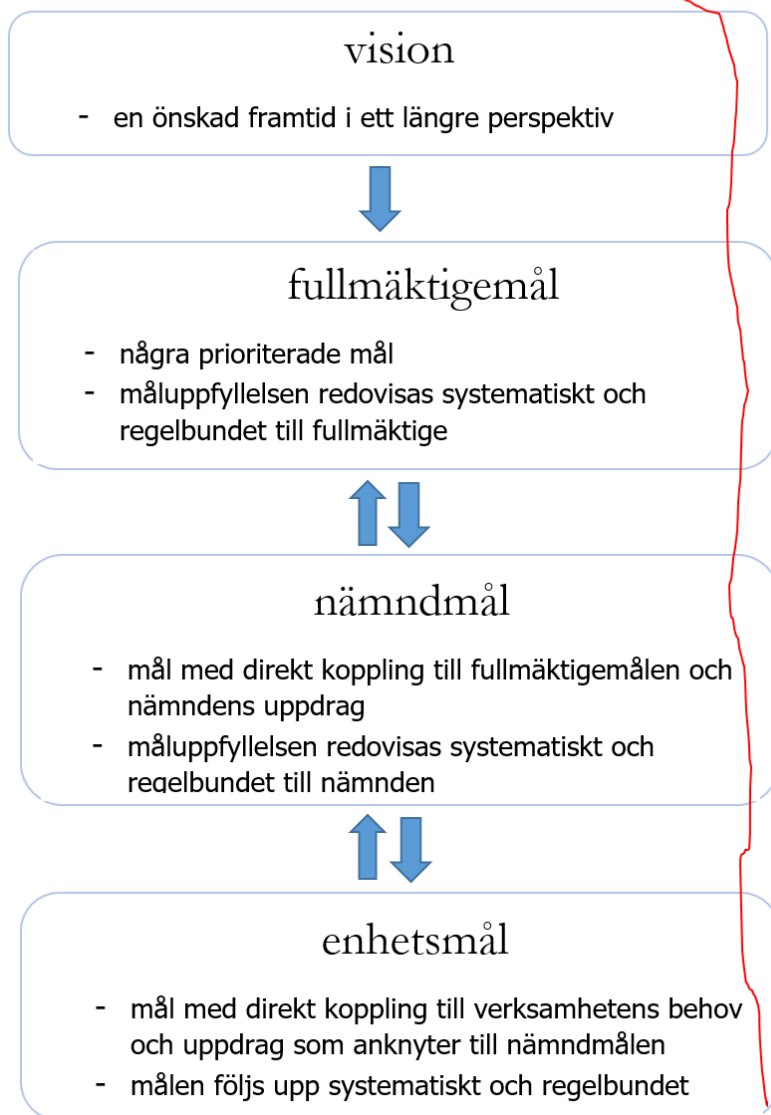

Budgetprocessen

Den röda tråden

Den **röda** tråden

Enligt strategin för mål- och resultatstyrning ska en översyn av ovan göras i samband med en ny mandatperiod, efter att berörda uppdrag tillsatts efter valet. Under våren 2023 initierade kommunstyrelsens arbetsutskott en översyn som resulterade i nya fullmäktigemål inför 2024.

Tidigare indelningen med fyra målområden och tio fullmäktigemål har ändrats, där nivån målområde tagits bort och antalet fullmäktigemål reducerats till fyra stycken.

Planeringsdagar och beslut om ramar

Kommunstyrelsen, nämndernas arbetsutskott och kommunala bolagens presidier har årligen "planeringsdagar". Det innebär en dialog mellan förtroendevalda och ledande tjänstepersoner om förutsättningar och prioriterade utvecklingsbehov. Dagarna inleder arbetet med verksamhetsplanen för de kommande tre åren.

Deltagarna formulerar vad som är viktigt att bevara i verksamheten och vilka områden man vill utveckla för att möta utmaningarna för kommunen. Till de olika områdena formuleras konkreta idéer som blir utgångspunkt för fullmäktigemålen.

Beslut om preliminära ramar för nämnderna fattades av Budgetberedningen (Ksau) i juni.

Nämndernas arbete med verksamhetsplaner

Kommunens övergripande budget är planeringen för de kommande tre åren. Den bereds på ett övergripande, förenklat, plan och syftar endast till att visa på eventuella väsentliga behov av verksamhetsförändringar för att anpassa budget till befintliga ramar.

Med utgångspunkt från beslutet om preliminära ramar och verksamhetens förutsättningar inför den kommande perioden tar nämnder och bolag fram ett förslag till verksamhetsplan. Den innehåller verksamhetsidé, mål utifrån fullmäktigemålen, mål utifrån nämndens/bolagets grunduppdrag, driftsbudget och taxor. Under höstens budgetprocess sker en avstämning/dialog där kommunstyrelsens arbetsutskott träffar respektive nämnds arbetsutskott.

Nämnderna arbetar med sin detaljbudget parallellt med verksamhetsplanen. Eventuella förändringar korrigeras i efterhand. Beslut i nämnderna tas snarast efter fullmäktiges beslut – se nedan.

Syftet med detaljbudgeten är dels att skapa tydliga anvisningar till verksamheten, men också att se om det finns behov av omprioritering mellan verksamheter som en följd av förändrade behov.

Investeringsbudget

Arbetet med investeringsbudgeten sker före ordinarie process avseende driftbudgeten. Beslut ska fattas av kommunfullmäktige i juni månad. Förutom kommunens investeringar ingår även Svenljunga Verksamhetslokaler AB:s investeringar.

Beredning av investeringar

Alla nämnder och Svenljunga Verksamhetslokaler AB presenterade förslag till investeringsplan vid budgetberedning för investeringarna den 16 april.

Beslutsgång; Ksau 20 maj, KS 3 juni och KF 17 juni. Eventuella justeringar kan göras under höstens budgetprocess.

Lokalgruppen skall vara beredande organ avseende investeringar och planerat underhåll för Svenljunga Verksamhetslokaler AB, detaljerad plan tas fram för 2025-2027 med prioriteringar.

Investeringsplanen ingår som en del i Verksamhetsplanen 2025-2027.

Beslut om verksamhetsplan

Kommunens fullmäktigebudget är planeringen för de kommande tre åren. Den bereds på ett övergripande/förenklat plan och syftar endast till att visa på eventuella väsentliga behov av verksamhetsförändringar för att anpassa budget till befintliga ramar.

Med utgångspunkt i fullmäktiges mål och nämndernas förslag till verksamhetsplaner bereds under oktober månad kommande verksamhetsplan. Den fastställs av kommunfullmäktige i slutet av november.

Vision: "Svenljunga - här skapar vi det godaste livet"

- Vi bygger ett tryggt och hälsosamt samhälle för alla.
- Vi skapar en hållbar utveckling, såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt.
- Vi utvecklar en skola i toppklass.
- Vi utformar gott om kulturella och sociala mötesplatser.
- Vi vårdar och tillgängliggör vår vackra natur för alla.
- Vi jobbar för att erbjuda ett brett utbud av företag och arbetstillfällen, samt ett bra kommunikationsnät.

Värdegrund

Utifrån ett helhetsperspektiv arbetar vi strategiskt för den gemensamma nyttan, alltid med kommunkoncernens bästa för ögonen.

Vi arbetar tillsammans mot kommunens gemensamma mål med fokus på invånarnas, företagens och organisationers bästa. Arbetet kännetecknas av respekt, prestigelöshet och ett ödmjukt förhållningssätt. "Tillsammans utvecklar vi Svenljunga kommun."

Vi hjälper varandra där behov och möjlighet finns. Tillsammans arbetar vi för att rätt resurser används eller skapas för att nå våra mål.

Verksamhet och beslut grundar sig på rättssäkerhet, hållbarhet, resurshushållning, delaktighet och demokrati. Vi arbetar lösningsfokuserat och bemöter alla med respekt och professionalitet.

Fullmäktiges mål påverkar bolagens/nämndernas mål

Fullmäktige har beslutat om fyra fullmäktigemål.

Nämnder och bolag ansvarar för att bryta ner fullmäktigemålen, göra prioriteringar och kostnadseffektiva lösningar.

Nämnder och bolag följer upp sina insatser/aktiviteter och bedömer måluppfyllelsen på nämnd-/bolagsnivå.

Fullmäktigemålens måluppfyllelse bedöms med hjälp av resultatunderlag från nämnd-/bolagsmål och enheternas rapportering som i sin tur bygger på indikatorer och uppföljningar längre ner i organisationen.

Fullmäktigemål

Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) och andra jämförelser

Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) följer upp Svenljunga kommuns kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner. De flesta av Sveriges 290 kommuner deltar i jämförelsen som genomförs av Sveriges kommuner och regioner (SKR) tillsammans med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). För att underlätta jämförelsen används färger:

- Grön färg beskriver att vi finns bland de 25 procent bästa kommunerna.
- Gul färg beskriver att vi ligger i mitten tillsammans med 50 procent av övriga kommuner.
- Röd färg beskriver att vi finns bland de 25 procent sämsta kommunerna.

Vi har valt ut några jämförelseindikatorer i anslutning till varje fullmäktigemål för att visa hur vi ligger till i förhållande till andra kommuner.

Agenda 2030 med 17 globala mål

Agenda 2030 målen är gemensamt antagna av FN:s medlemsstater 2015 för att leda världen mot en hållbar utveckling.

Vi har prioriterat 16 av 17 mål som är mest relevanta för vår kommun och de leder oss i arbetet med fullmäktigemålen (globalamalen.se). Mål 17 finns inte med i

prioriteringen, eftersom det huvudsakligen handlar om genomförandet av Agenda 2030 globalt via partnerskap på nationell nivå.

Agenda 2030 bygger på tre dimensioner av hållbar utveckling, vilka är:

Den sociala dimensionen innebär att arbeta för att förbättra människors livsvillkor genom att främja rättvisa, inkludering, utbildning, hälsa, jämställdhet, och att minska fattigdom och hunger.

Den ekonomiska dimensionen innebär att främja en ekonomisk tillväxt som är inkluderande och hållbar, skapa anständiga arbetsvillkor och minska ekonomisk ojämlikhet.

Den miljömässiga dimensionen innebär att fokusera på att skydda planeten genom att hantera klimatförändringar, bevara naturresurser och ekosystem, och främja hållbar användning av naturresurser.

Fullmäktigemål 1: Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsatta studier, sysselsättning och arbete

Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsatta studier, sysselsättning och arbete

Vi stärker barn och ungdomars möjligheter genom tidiga insatser och effektiva lösningar.

Vi samverkar mellan förvaltningarna och civilsamhälle, näringsliv, kommuner och regioner.

Agenda 2030 mål: Se vidare: <https://www.globalamalen.se>

Fullmäktigemål 2: God ekonomisk hushållning

Årets resultat ska uppgå till minst 2,0 % av skatteintäkter och generella statsbidrag, men för 2025 görs ett undantag med anledning av den ansträngda ekonomiska situationen. Målet sätts till 1,4 %.

Kommunens, inklusive Svenljunga Verksamhetslokaler AB:s, investeringar i den skattefinansierade verksamheten ska vara delvis självfinansierade över tid (den senaste femårsperioden). Självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 65 %.

Agenda 2030-mål: Se vidare: <https://www.globalamalen.se/>

Fullmäktigemål 3: Vi skapar en attraktiv kommun för alla

Vi skapar attraktiva platser att bo på och estetiskt tilltalande mötesplatser som bidrar till inkludering.

Tillsammans med näringslivet skapar vi ett förbättrat företagsklimat och en varierad arbetsmarknad.

Vi välkomnar mångfald och arbetar för ökad delaktighet.

Vi skapar förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare som utvecklar och digitaliserar verksamheterna för att kompetensförsörja och arbeta mer effektivt.

Agenda 2030-mål: Se vidare: <https://www.globalamalen.se/>

Agenda 2030-mål:

Fullmäktigemål 4: Vi bidrar till minskad miljö- och klimatbelastning

Vi ställer miljö- och klimatkrav i våra upphandlingar.

Vi ställer om till förnybar energi samtidigt som vi minskar vår energianvändning.

Vi ökar kompetensen om åtgärder som minskar spridningen av farliga ämnen och kemikalier.

Vi stöttar civilsamhället med informationsinsatser och kompetenshöjning inom området.

Agenda 2030-mål: Se vidare: <https://www.globalamalen.se>

Agenda 2030-mål:

Komplettering till målet för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunen ange de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

Det är viktigt att det finns en medveten balans mellan finansiella resurser och verksamhetsvolymen. Kommunens ekonomi ska planeras långsiktigt och vara i balans.

Ekonomi ska inte belasta kommande generationer. Det är de finansiella målen som sätter den yttre gränsen för budget 2025-2027.

Svenljunga kommun redovisar resultatet enligt god redovisningssed.

Pensionsåtagande upplupet före 1997-12-31 redovisas som ansvarsförbindelse och förändringar mellan åren och påverkar inte resultatet (blandmodellen).

Ett av de finansiella målen beräknas inklusive det kommunägda bolaget Svenljunga Verksamhetslokaler AB (SVLAB). Bolaget ansvarar för lokalförsörjningen till kommunens verksamheter. Målet beräknas för kommunen inklusive SVLAB, för att få en rättvisande bild av kommunens verksamhet och öka jämförbarheten med andra kommuner som har lokalförsörjningen i egen regi.

Resultatmål:

Vid utvärderingen av det finansiella målet vad gäller resultat skall större poster av "engångskaraktär" avräknas, t ex infriande av borgensåtagande och reavinster/förluster från fastighetsförsäljningar som inte är från exploateringsverksamheten.

Investeringar:

Målet omdefinierades inför 2023 med anledning av den historiskt stora investeringen avseende ny skolstruktur i södra kommundelen. Tidigare innebar målet att 100 % självfinansieringsgrad skulle uppnås.

Självfinansieringsgraden beräknas genom att årets resultat och avskrivningar divideras med investeringsutfallet i den skattefinansierade verksamheten, inklusive SVLAB.

Vid utvärdering av det finansiella målet för investeringar skall hänsyn tas till att detta gäller över tid, och utvärderingen ska sträcka sig 5 år tillbaka. Om målet uppfylls minskar kommunens och bolagets behov av att låna pengar till investeringar, i den skattefinansierade verksamheten i alla fall.

Det är viktigt att ha en långsiktig plan för investeringar, minst 3 år framåt. För vissa mycket stora investeringar bör planen sträcka sig ännu längre och det är viktigt att skapa utrymme för dessa investeringar.

Ekonomiska styrprinciper och förutsättningar

Utöver kommunens finansiella mål avseende resultat och finansiering och den grundläggande inriktningen om god ekonomisk hushållning finns ytterligare ett antal regler som påverkar hur och när resurser kan förbrukas.

Mål kontra resurstilldelning

Verksamheternas mål skall uppnås inom beslutad budget. Är detta inte möjligt skall budget prioriteras. Nämnd skall i sådana fall redovisa vad som krävs för att nå mål, för omformulering av mål alternativt ytterligare tilldelning av resurser.

Standardkostnader/Nyckeltal

Som stöd för resursfördelning kan nyckeltal tas fram utifrån standardkostnader i riket och i jämförbara kommuner.

Anslagsbindningsområde

Med anslagsbindningsområde åsyftas den nivå nämnden, utan beslut från kommunfullmäktige, kan omfördela resurser mellan enheter/verksamheter. I Svenljunga kommun är anslagsbindningsområdet nämndnivå. Detta innebär att en förvaltning kan redovisa utfall som visar såväl underskott som överskott så länge total budgetram inte överskrids, om nämnden godkänner detta.

Respektive enhets-/verksamhetsbudget skall inte förändras vid uppföljning. Omfördelning av resurser visas istället genom avvikelser. Endast vid större omorganisationer som sträcker sig över flera enheter/verksamheter bör budgetjustering ske.

Undantag finns inom samhällsbyggnadsnämnden där över-/ underskott från markreserv, VA-enhet och Avfallsenhet inte kan omfördelas.

Kommunfullmäktige kan under verksamhetsåret komma att förändra anslagsbindningsområde för respektive nämnd.

Över- alternativt underskott

Över- alternativt underskott inom VA-enheten och Avfallsenheten regleras vid bokslut så att ett eventuellt överskott redovisas som en skuld till abonnenterna. Ett eventuellt underskott belastar i första hand fonden med tidigare överskott (endast inom VA för tillfället), i andra hand kommunens resultat men skall återbetalas under kommande år.

Avgiftsfinansierade verksamheter

Kommunens två stora helt avgiftsfinansierade verksamheter, VA och Avfall, har ett ackumulerat överskott om totalt 9,8 miljoner kronor vid årsbokslutet 2023-12-31, inklusive VA-fonden (ca 14,5 miljoner kronor) som är dedikerad till Billebergs vattentäkt samt ledningsdragningarna mellan Billeberg och Sexdrega.

VA-verksamheten är med sin stora kapitalbindning i vatten- och avloppsverk och ledningar känslig för ränteutvecklingen. Under 2024 betalar VA-kollektivet kapitaltjänstränta om 2,3 %, vilket innebär en kostnad om ca 4,3 miljoner kronor. Även Avfall har en kapitaltjänstränta om 2,3 %.

Till 2025 är kapitaltjänsträntan oförändrad.

Princip - När en nämnd inte längre behöver en lokalyta

Lokalerna är en stor del av nämndernas kostnader. Därför är det viktigt att verksamheten löpande funderar över sin lokalanvändning och om verksamheten kan bedrivas på färre kvadratmetrar.

När en nämnd inte längre behöver en lokalyta gäller följande process:

1. Förvaltningschef meddelar Lokalgruppen att förvaltningen inte längre behöver lokalen.
2. Inom Lokalgruppen utreds om annan förvaltning har behov av denna lokal.
3. Om inget behov föreligger ska Svenljunga Verksamhetslokaler AB få ett uppdrag att försöka hyra ut lokalen till extern hyresgäst alternativt sälja lokalen på öppna marknaden.
4. Om nummer 3 inte är genomförbart kan lokalen bli föremål för rivning. Detta under förutsättning att den är i tillräckligt dåligt skick.

Lokalgruppen består av representanter för samtliga förvaltningar samt Svenljunga Verksamhetslokaler AB.

Princip - När blir nämnden av med en vakanshyra?

Verksamheternas hyreskontrakt med Svenljunga Verksamhetslokaler AB (SVLAB) skrivs, enligt styrdokumentet, på 25 år. När en verksamhet inte har behov av en lokal under hyreskontraktets giltighetstid ska verksamheten ändå fortsätta betala hyran, vilken kallas vakanshyra. Ibland kan möjligheten att bli av med en vakanshyra kräva nödvändiga beslut i nämnden, men ibland krävs också beslut i Kommunfullmäktige (KF).

Det är därför viktigt med en princip som skapar incitament och förutsägbarhet.

Följande är applicerbart på verksamhet som är av större principiell betydelse, t ex flytt eller avveckling av ett äldreboende eller skola, där beslut först tas i berörd nämnd och sedan vidare i KF.

Under tiden från att ett lokalbehov upphör till beslut om avveckling av verksamheten ska aktuell nämnd fortsätta betala lokalhyran (vakanshyra). Med avveckling av verksamhet menas ett definitivt beslut om nedläggning av verksamheten. I vissa fall kan beslut om tomställan göras, men detta är att betrakta som tillfälligt.

Att en nämnd blir av med en vakanshyra innebär i praktiken att betalningsansvaret flyttas till ansvaret för Gemensamma intäkter/kostnader ("centralt").

Princip:

- Om beslut om avveckling tas i KF 1a halvåret år 1 bör en halvårseffekt av lokalkostnaden flyttas till "centralt" år 2. Resterande halvårseffekt flyttas år 3.
- Om beslut om avveckling tas i KF 2a halvåret år 1 bör hela lokalkostnaden flyttas till centralt år 3.
- Beslut om flytt av kostnader tas i Budgetberedningen för kommande verksamhetsplan. Detta innebär att beslut i KF måste ske före Budgetberedningen sammanträder i slutet av oktober.

Ekonomiska ramar

Uppräkningsfaktorerna för lönekostnader, övriga kostnader samt lokalhyror till Svenljunga Verksamhetslokaler AB är starkt påverkade av inflationsutvecklingen.

Utgångspunkten för driftsramarna är ursprunglig budget för 2024. Fördelningen mellan de olika kostnadsslagen har gjorts med den procentuella fördelningen mellan de olika kostnadsslagen i redovisningen 2023 som utgångspunkt.

Pris- och löneuppräknings till 2025-2027 ska göras med två olika faktorer. Som utgångspunkt används SKR:s kalkyler för PKV (prisindex för kommunal verksamhet), se cirkulär 24:27.

Kalkylerna exklusive pensionskostnadernas effekt används. Minskningen av pensionskostnaderna ger lägre PO-pålägg (personalomkostnadspålägget). När PO-pålägget ändras kommer det innebära ändrade kostnader för verksamheterna, vilket i regel justeras för nämnderna genom ramjustering.

I nuläget används uppräkningsfaktorerna helt enligt SKR:s prognos.

Faktorer som använts vid uppräknings till 2025-2027:

	2025	2026	2027
Lön	3,5%	3,3%	3,3%
Övr kostn/Intäkter	2,4%	2,5%	2,5%

Hyreskostnaden till Svenljunga Verksamhetslokaler AB räknas upp med KPI med oktober månad som basmånad. Det innebär att uppräknings av de faktiska hyreskostnaderna nästkommande år inte blir känt förrän i mitten av november.

Under budgetprocessens gång följer vi KPI-utvecklingen och gör löpande bedömningar kring lämplig nivå för ramkompensation till nämnderna. Senaste kända KPI-noteringen är för september i jämförelse med samma månad året före, vilken visar en inflationstakt på 1,6%.

Vid en titt på prognoser från SKR, Riksbanken och konjunkturinstitutet för kommande notering för oktober månad görs bedömningen att KPI kommer att vara runtomkring 1,6%. Detta blir också utgångspunkten i ramtilldelningen för 2025 och en inflationstakt på 2,0 % för 2026-2027.

KPI oktober året före:	2025: 1,6%	2026: 2,0%	2027: 2,0%

Demografiska förändringar

Justering för behovsförändringar (utifrån demografin) till 2025 har gjorts utifrån beräknade befolkningsförändringar, med grund i förändringen från december 2022 till december 2023, och sedan med en framskrivning till 2024. Som ersättningsbelopp för varje ålderskategori används ersättningen enligt kostnadsutjämningsystemet justerat för lokal och central OH.

För att dämpa de ekonomiska effekterna av de demografiska förändringarna justeras resultatet ned med 30 %, vilket innebär att volymökning och volymminskning påverkar nämndernas budget med 70 % av förändringen. Detta görs för att möta "tröskeeffekterna", som blir extra påtagliga vid volymminskning. En minskning med ett antal elever ger små möjligheter till att minska kostnaderna för undervisningen.

Belopp i kronor				
Ålder	Förändring	Ersättning	Utfall	70% Effekt
1-5 år	-12	102 028	-1 224 334	-857 034
6-12 år	2	13 599	27 199	19 039
6 år	-9	54 662	-491 957	-344 370
7-15 år	3	97 105	291 315	203 920
16-18 år	1	115 307	115 307	80 715
Summa BUN	-17		-1 282 471	-897 729
19-64 år	-46	arbetsför ålder		
65-79 år	-21	16 816	-353 142	-247 200
80-89 år	26	96 051	2 497 338	1 748 136
90- år	1	259 072	259 072	181 350
Summa SN	6		2 403 267	1 682 287
TOTALT	-57		1 120 796	784 557

Pensionskostnader

Förväntade pensionskostnader har uppdaterats med senast tillgänglig information, vilket är prognosen från Skandia per sista augusti 2024.

Kostnaden för avtalspensioner (inklusive finansiell kostnad) ökade avsevärt under 2023-2024 och beräknas nu minska till 2025. Det beror främst på att inflationsuppgången mattats av rejält.

För Svenljunga kommuns del uppgår kostnadsminskningen enligt nuvarande prognos till ca 14 miljoner kronor jämfört med budgeten för 2024. Detta är den

enskilt största faktorn till de förbättrade ekonomiska förutsättningarna för kommunens ekonomi till 2025.

Personalomkostnadspålägg (PO)

Svenljunga kommun följer vanligtvis SKR:s beräkningar för PO, vilket preliminärt har beräknats till 41,39 % för år 2025. Slutligt beslut från SKR publiceras i december.

För 2024 har SKR beslutat om PO på 47,18%. Beslutet skedde efter att budgeten beslutas av fullmäktige, därav har ett PO om 45,75% använts för de skattefinansierade verksamheterna.

Ökningen av pensionskostnaderna 2023-2024 har drivit upp PO-pålägget markant, som ett led av den höga inflationen. För 2025 beräknas inflationen återgå till normala nivåer, vilket leder till lägre pensionskostnader och därmed lägre PO. När PO-pålägget sjunker kommer det innebära lägre kostnader för verksamheterna, vilket i regel justeras för nämnderna genom ramjustering.

PO 41,39% kommer att användas för all verksamhet 2025.

Internränta (kapitaltjänstränta)

Internräntan föreslås för år 2025 att vara 2,5 %, enligt SKRs förslag som publicerades i cirkulär 24:13 den 8 feb 2024. Detta innebär en oförändrad internränta jämfört med år 2024. Den föreslagna internräntan bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader, med underlag från Kommuninvest.

Internräntan för VA och Avfall lämnas också oförändrad på 2,3% och sätts därmed fortsatt något lägre än för de skattefinansierade investeringarna.

En justering av internräntan skulle innebära att nämndernas driftbudget för närmast kommande år justeras med motsvarande belopp för historiska investeringar.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning

Skatteintäkterna grundar sig på SKRs prognos från den 3 oktober. Efter ett par år av lågkonjunktur syns nu en ljusning under 2025, där konjunkturen vänder uppåt.

Invånarantalet i kommunen har minskat två år i rad, 2022: -48 personer och 2023: -57 personer. 1 nov 2023 uppgick invånarantalet till 10 760 personer. Hittills under 2024 fortsätter minskningen. I skrivande stund är senast tillgängliga statistik från SCB från 31 augusti. Då uppgick invånarantalet till 10 716. Budget 2025 beräknas enligt antagande om att invånarantalet uppgår till 10 700 personer per 1 november 2024. Antalet invånare förväntas vara oförändrat efterföljande år;

2025; 10 700 personer

2026; 10 700 personer

2027; 10 700 personer

Skattesatsen och eventuella förändringar

Skattesatsen föreslås vara oförändrad på 22,05%.

Vid en eventuell förändring av skattesatsen kan man räkna med en effekt av skatteintäkten om ca 250 tkr för varje öre som skattesatsen sänks eller höjs med.

Utjämningsystemet för LSS-kostnader

I skatteprognosen från 26 april 2024 ingick en prognos av LSS-utjämnings. Denna visar att Svenljunga för andra året i rad tappar mycket i utjämnings och kommer under 2025 betala ca 6,9 miljoner kronor. I höstens skatteprognoser ökade avgiften till 10,0 miljoner kronor, vilket är 7,2 miljoner kronor sämre än 2024. Under 2023 hade kommunen nära noll i utjämnings.

Kostnaderna för LSS-verksamheten minskade något i Svenljunga under 2023 men stiger i riket, därmed drabbas vi i utjämnings 2025. Dock är försämringen mycket stor och kommer att utredas.

Statsbidrag

Det finns ett antal större statsbidrag som inte ingår i de generella statsbidragen. De särskilda satsningarna till omsorgen, t ex omsorgssatsningen och äldreomsorgslyftet (Regeringen har förlängt satsningen 2024–2026) har inte beaktats i de tilldelade ramar. Inte heller "Kunskapsbidraget" (vilken förstärks ytterligare till 2025) som avser Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde. Statsbidragen söks av nämnderna själva, som erhåller dessa i sin helhet.

Även inom de generella statsbidragen gör Regeringen vissa "märkningar" av anslag. Förändringarna i de generella statsbidragen görs bland annat med utgångspunkt från den så kallade finansieringsprincipen – om staten gör förändringar som påverkar kommunerna ekonomiskt så regleras den beräknade effekten via de generella statsbidragen. Dessa är generella och kan användas fritt, men i Svenljunga fördelas en del av dessa ut till berörda nämnder. Se bilaga 1.

Effektiviseringar

I syfte att upprätthålla god ekonomisk hushållning i budgetramarna fanns inledningsvis förslag till effektiviseringar på 0,5 % på samtliga nämnder för 2025. I detta budgetförslag har det skett en återläggning av effektiviseringskravet.

En effektivisering om 0,5 % föreslås för 2026 i syfte att nå resultatmålet och upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Balanskravet

Kommunallagen innehåller det så kallade balanskravet, som innebär att kommunens löpande intäkter ska vara minst lika stora som de löpande kostnaderna. I lagen anges det också att ett negativt resultat ska återställas under de tre närmast följande åren.

Verksamhetsplanen 2025-2027 genererar positiva resultat för varje enskilt år. Nedan visas balanskravsutredningen för de senaste fem åren, i syfte att visa att Svenljunga kommun inte har något ackumulerat negativt resultat att återställa.

Kommunfullmäktige beslutade under 2022 att införa en resultatutjämningsreserv (RUR). RUR ska möjliggöra en utjämnning av intäkter över en konjunkturcykel, det vill säga den period under vilken samhällsekonomin genomgår en högkonjunktur och en lågkonjunktur. För reservering till RUR och ianspråktagande av RUR krävs att vissa villkor är uppfyllda, dessa är definierade av riktlinjen som kommunfullmäktige beslutat om. I samband med beslutet om årsredovisningen beslutade kommunfullmäktige att göra en maximal reservering, som är möjlig enligt riktlinjen, med 21,0 miljoner kronor.

Efter en lagändring kan ingen ny reservering göras till RUR från januari 2024. Redan gjorda reserveringar fortsätter att gälla och kan nyttjas fram till och med 2033.

Balanskravsresultat

(mnkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	13,2	40,1	32,3	51,1	29,9
Realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	-0,9	-0,9	0,0	-0,1	-0,1
Realisationsförluster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	0,0	0,0	0,0	0,6	0,4
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	12,3	39,2	32,2	51,7	30,2
Reservering av medel till RUR*	0,0	0,0	0,0	-21,0	0,0
Användning av medel från RUR*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	12,3	39,2	32,2	30,7	30,2
<i>Balanskravsresultat att återställa</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

* Resultatutjämningsreserv

Övriga anvisningar till nämnder och bolag

Nämnder

Taxor skall, om inte synnerliga skäl föranleder annat, följa kostnadsutvecklingen inom respektive område. Taxorna tas upp som enskilda ärenden till kommunfullmäktige för beslut.

Budgeten ska redovisas uppdelad per verksamhet i nämnden, dock är det den totala budgetramen för respektive nämnd som utgör anslagsbindningsområdet. För plan 2026 och 2027 redovisas endast total summa för nämnden. Nämnderna presenterar endast en nettobudget, alltså inte fördelat över intäkter och kostnader. För beslutad budget gäller beslut av kommunfullmäktige 25 november.

För att undvika att mindre avvikelser utmynnar i begäran om tilläggsanslag under ett enskilt år skall nämnderna budgetera med 0,5 % av tilldelad ram för oförutsedda kostnader.

Bolag

AB Svenljunga Bostäder (ABSB) och Svenljunga Verksamhetslokaler AB (SVLAB) ska upprätta resultatbudget för 2025 och plan för 2026-2027, i enlighet med de av kommunfullmäktige beslutade ägardirektiven, och redovisa av styrelsen beslutad budget till ekonomienheten senast den 13 oktober.

För Svenljunga Industrifastigheter AB (SIFAB) planeras i dagsläget ingen verksamhet för 2025, vilket leder till att en resultatbudget inte behöver upprättas. Vid eventuella förändringar får detta hanteras särskilt under året.

SVLAB ska dessutom upprätta investeringsbudget samt lokalförsörjningsplan för tre år framåt. SVLAB ska presentera förslag till resultat- och investeringsbudget samt lokalförsörjningsplan till budgetdialogen 10 september. Tillsammans med budgeten skall SVLAB redovisa specifikation av hyror för respektive fastighet, fördelad på de komponenter som ingår i hyressättningen.

Driftbudget

DRIFTBUDGET år 2025-2027

(mnkr)	Not	Utfall 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen		-78,4	-85,9	-85,1	-91,1	-94,0	-96,5
Barn- och utbildningsnämnden		-316,9	-331,3	-336,3	-342,2	-350,5	-360,6
Socialnämnden		-272,5	-293,8	-297,2	-297,2	-305,4	-315,0
Samhällsbyggnadsnämnden		-53,5	-59,3	-59,6	-58,6	-59,4	-60,5
Gemensamma intäkter/kostnader*	1	-30,7	-21,9	-18,0	-27,6	-30,5	-32,4
Intern debiterad ränta	2	5,4	8,0	10,6	10,0	10,0	10,0
Verksamhetens nettokostnader		-746,7	-784,3	-785,6	-806,7	-829,8	-855,2
Skatteintäkter		779,9	793,2	800,5	821,3	850,1	876,2
Finansnetto		-3,3	-5,8	-2,8	-2,9	-2,2	-3,6
Resultat före extraordinära poster		29,9	3,1	12,2	11,7	18,1	17,4
Extraordinära poster							
Årets resultat		29,9	3,1	12,2	11,7	18,1	17,4
Varav jämförelsestörande poster		-0,3		0,0			
Resultat exklusive jämförelsestörande poster		30,2	3,1	12,2	11,7	18,1	17,4

*Specifikation av gemensamma intäkter / kostnader

(mnkr)	Utfall 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Utbetalda pensioner	-16,1	-15,7	-17,0	-15,5	-15,8	-15,5
Årets nya pensioner	-46,8	-53,7	-49,0	-37,3	-37,3	-39,5
Överskott av internt debiterat PO	36,5	50,6	54,0	36,8	36,8	36,8
Avsättning till framtida pensionsutbetalningar				-3,0	-5,0	-5,0
Delsumma gemensamt	-26,3	-18,8	-12,0	-19,0	-21,3	-23,2
Reavinst försäljning av fastighet	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reavinst fsg av exploateringsmark	0,5	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Lokalkostnader	-2,6	-2,9	-1,9	-2,9	-2,9	-3,0
Driftbidrag Stift Klevs Gästgiveri	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Integration	2,7	0,0	1,5	0,5	0,0	0,0
Ramjusterande investeringar	0,0	1,4	0,2	-1,7	-1,7	-1,7
Omstruktureringsmedel				-3,0	-3,0	-3,0
Medfinansiering statlig infrastruktur	-2,8	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Övrigt gemensamt	-1,7	-0,8	-5,2	-0,8	-0,9	-0,9
Summa gemensamt	-30,7	-21,9	-18,0	-27,6	-30,5	-32,4

Resultatmål	1,40%	11,5
Resultatmål	2,00%	17,0
Resultatmål	2,00%	17,5

Kommentar till bilden ovan

Budget 2024 inkluderar beslut tagna av kommunfullmäktige till och med dagens datum. Prognos 2024 är den senast kända och härrör från Delårsbokslutet per 2024-08-31.

Anslaget Omstruktureringsmedel

I VP 2024-2026 avsattes 3 miljoner kronor för 2025 och framåt. Syftet med anslaget är att skapa beredskap för förändringar under ett enskilt år som annars kan vara svåra att genomföra inom befintlig budgetram.

Definition och användning:

Anslaget kan användas till insatser som innebär en effektivare verksamhet när insatsen är genomförd. Det kan t ex vara "lägre kostnadsnivå med bibehållen kvalitet" eller "samma kostnadsnivå med en ökad kvalitet".

- Insatsen ska vara tidsbegränsad.
- Insatsen ska inte vara ordinarie verksamhet.
- Beslut om insats ska tas av Kommunfullmäktige.

Anslaget kan också delvis användas som en tillfällig budgetreserv, för att möta större och plötsliga förändringar i skatteprognoser samt minska behovet av att låna pengar externt då investeringarna är på höga nivåer.

Anslaget Avsättning till framtida pensionsutbetalningar

Svenljunga kommun bör bereda utrymme för en avsättning av medel för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Pensionsutbetalningarna är stora och växer alltjämt. För att inte riskera att likviditet urholkas och kommunen ska behöva öka belåning för att betala ut pensionerna bör förebyggande åtgärder inledas. Det finns olika lösningar på marknaden för detta ändamål.

För tillfället görs en mindre avsättning för kommande budgetperioden.

Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att utreda dessa alternativ och återkomma under våren 2025 för beslut.

Lokalkostnader

Verksamhetsplan 2025-2027						
Lokalkostnader	Budget	Prognos	Avvikelse	Budget	Plan	Plan
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2024	2024	2024	2025	2026	2027
Kommunens egna lokaler	-0,9	-0,9	0,0	-0,9	-0,9	-0,9
Hyra vakanta lokaler	-0,3	0,0	0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Verksamhetsservice	-1,5	-1,0	0,5	-1,5	-1,5	-1,5
Rivning/utrangering lokaler	-0,2	0,0	0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Summa	-2,9	-1,9	1,0	-2,9	-2,9	-3,0

Ramförändringar 2025-2027

Tabellerna nedan visar hur kommunens driftbudget arbetas fram. Första tabellen börjar med respektive förvaltnings budgetram 2024, med tillägg för uppräknings, demografiska förändringar samt en särskild justering till kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden för ramjusterande investeringar.

Därefter följer beslut för 2025 och 2026 som fattades av Kommunfullmäktige 2023 i Verksamhetsplan 2024-2026. Beskrivningar av varje post finns nedan.

Sammanställning av ramförändringar 2025-2027

	Kommunstyrelsen			Barn- och utbildningsnämnden			Socialnämnden			Samhällsbyggnadsnämnden		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Belopp i tusentals kronor (tkr)												
Ram 2024	-85 248			-331 318			-293 830			-56 260		
Ram 2025		-91 098			-342 228			-297 181			-58 586	
Ram 2026			-93 952			-350 481			-305 437			-59 444
Pris-, hyra KPI och löneuppräknings	-2 472	-2 498	-2 573	-9 770	-9 910	-10 208	-9 335	-9 307	-9 600	-1 236	-1 271	-1 309
Uppräknings på förändringar		-74	-7		-29	42		150	23		48	9
Demografiska förändringar				898			-1 682					
Ramjustering gata/park från T3 2023										-1 513		
Ramjustering exploatering från T3 2023										-1 504		
Ramjustering KS från T3 2023	-421											
Summa förändring:	-2 893	-2 572	-2 580	-8 872	-9 939	-10 166	-11 017	-9 157	-9 577	-4 253	-1 223	-1 300
Uppräknad Ram	-88 141	-93 670	-96 532	-340 190	-352 167	-360 646	-304 847	-306 338	-315 015	-60 513	-59 809	-60 744
Beslutat 2023:												
Belopp i tusentals kronor (tkr)												
Effektivisering 2025, 0,5%	414			1 564			1 374			232		
Samverkan eArkiv, projektfas avslutas.	283											
Digitalisering miljö-och byggenheten, återläggning										400		
EU-val 2024, återläggning	200											
Ramökning snö- och halkbekämpning										-450		
Rivning av två stycken nedlagda elljusspår										-200		200
Summa förändring:	897	0	0	1 564	0	0	1 374	0	0	-18	0	200
Inkl tidigare beslutat:	-87 244	-93 670	-96 532	-338 626	-352 167	-360 646	-303 473	-306 338	-315 015	-60 531	-59 809	-60 544

Tabellen nedan visar samtliga justeringar som skett under hela budgetprocessen.

Investeringen i skolstrukturen i södra kommundelen är troligen det enskilt största investeringsprojektet någonsin i kommunkoncernens historia. Investeringen sker i Svenljunga Verksamhetslokaler AB men belastar kommunens ekonomi i form av ökade kostnader. Det historiska beslutet togs i Kommunfullmäktige 2021-06-14. Tilläggsbeslut har skett i fullmäktige därefter.

Drifteffekterna av investeringen består av ökad lokalhyra som faktureras från SVLAB till barn- och utbildningsförvaltningen samt ökade skolskjutskostnader och kapitalkostnader för inventarier. I budgeten föreslås förvaltningen få nästintill full kompensation för hyresökningen plus nämnda kostnader ovan, vilket i dagsläget beräknas uppgå till 11,4 miljoner kronor vid fullt genomförd omstrukturering under 2025. Under hösten har kalkylerna uppdaterats med aktuell räntesats vilket drivit upp hyreskostnaden med ytterligare 1,0 miljoner kronor. Del av "återläggning effektivisering" är att betrakta som en delfinansiering av denna ökade kostnad.

På närmare sikt uppstår kostnader för att kunna bedriva förskole- och skolverksamhet under byggtiden med totalt 8 miljoner kronor, vilket förvaltningen också kompenseras för.

Omstruktureringen torde innebära möjligheter till synergieffekter med kostnadsminskningar för Barn- och utbildningsnämnden då fem skolenheter blir två.

Nya förslag:	Kommunstyrelsen			Barn- och utbildningsnämnden			Socialnämnden			Samhällsbyggnadsnämnden		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Belopp i tusentals kronor (tkr)												
Ramjustering gata/park fr 2024, T1-T2												
Ramjustering exploatering fr 2024, T1-T2												
Ramjustering KS fr 2024, T1-T2	-54											
Effektivisering 0,5%		455			1 711			1 486			293	
Sänkning PO fr 45,75% till 41,39%	1310			5 844			6 750			1 105		
Skolstrukturen södra kommundelen				-9 700								
Skolstrukturen: Driftkostn. under byggtiden				1 600	700							
Ramökning AME	-1 000											
Ökad ram kommunrevisionen	-200											
Samverkan e-arkiv, från 2026		-375										
KIR (uppgifter folkbokföring)	-60			20			20			20		
Budgetflytt från BUN till AME	-1 200			1 200								
KRAM, budgetflytt från SN till AME	-1720						1 720					
Kanotlägerplatser, budgetflytt fr SBN till AME	-200									200		
Kommunikatör/Kriskommunikatör		-362			145			145			72	
SÄRF, lägre kostnadsökning	270											
Svenljunga Köping Handel och Service	-100											
Budgetprop. Generella statsbidrag				-136			-98					
Ökade kostn. HR, eftersläpning från 2024	-250											
Ökade licenskostnader IT-utrustning	-400											
Återläggning effektivisering 2025	-150			-1 560			-1 370			-230		
Lägre lokalhyra och kapitalkostnader										900		
Inrätta barn- och ungdomscentral				-870	-870		-730	-730				
Resestöd feriearbetare	-100											
Summa förändring	-3 854	-282	0	-3 602	1 686	0	6 292	901	0	1 945	365	0
Enligt KF-beslut 2024-11-25	-91 098	-93 952	-96 532	-342 228	-350 481	-360 646	-297 181	-305 437	-315 015	-58 586	-59 444	-60 544

Förtydligande av varje ramförändring i tabellen ovan

Pris-, hyres- och löneuppräknig

Pris- och löneuppräknig till 2024-2026 har gjorts enligt SKR:s cirkulär 24:27. För hyror sker uppräknig med antagande avseende KPI oktober månad (12-månadersförändring).

Demografiska förändringar

Justering för volymförändringar har gjorts utifrån befolkningsförändringarna under 2023 med en framskrivning till 2025.

Ramjustering gata/park, yta/belysning, exploatering från T 3 2023

Tilläggsanslag avser kapitalkostnader från ramjusterande investeringar som genomförts tertial 3 två år tidigare. Dessa hinner ej komma med i budgetprocessen då beräkning sker vid årsskiftet.

Effektivisering 2025

Generellt effektiviseringskrav med syftet att nå ekonomisk balans och finansiella mål för budgetperioden. För 2025 har samtliga nämnder fått ett (i princip) helt återlagt effektiviseringskrav. Se längre ner i tabellen.

Samverkan eArkiv, projektfas avslutas.

KF 211011 §116. Införande av eArkiv, vilket sker i samverkan med Sjuhäradskommunerna. Projekt under 3 år. Återstående ram 283 tkr återläggs 2025.

Digitalisering miljö- och byggenheten, återläggning

300 tkr tillskötts 2022 och ytterligare 100 tkr 2023. Tvåårigt projekt, medlen återläggs 2025. Digitalisering av framförallt Miljö- och byggenhetens processer. Majoriteten av anslaget ska användas till personalförstärkning och resterande för köp av konsulttjänster.

EU-val 2024, återläggning

Under 2024 genomfördes EU-valet. Anslaget återläggs 2025.

Ramökning snö- och halkbekämpning

Samhällsbyggnadsnämnden äskade 500 tkr 2024. Äskandet beviljas med 450 tkr, men från 2025.

Rivning av två stycken nedlagda elljusspår

Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat, 2023-06-13, § 75, att inte begära investeringsmedel för att bygga upp elljusspår när de inte kan upprätthållas med normalt underhåll. Innan de läggs ner ska kommunen efterhöra om det finns ett lokalt engagemang att driva dem vidare. Att riva ett elljusspår beräknas kosta cirka 200 tkr. Äskandet beviljas genom tillfällig ramökning 2025 med 200 tkr, som behålls 2026.

Återläggning av anslaget 2027.

Ramjustering gata/park, exploatering och KS fr 2024, T1-T2

Ramjustering av ramjusterande investeringar, som är genomförda 240101-240831. Resterande månader justeras nästkommande år.

Effektivisering 2026, 0,5%

Generellt effektiviseringskrav med syftet att nå ekonomisk balans och finansiella mål för 2026 och framåt.

Sänkt PO från 45,75% till 41,39%

PO (personalomkostnadspålägg) minskar markant för 2025 på grund av kraftigt minskade pensionskostnader. Nämndernas interna kostnader minskar, därmed sänks ramarna motsvarande. Principen gäller även omvänt när PO höjs.

Skolstrukturen södra kommundelen

Avser kompensation för ökade kostnader för lokalhyra, skolskjuts och vissa kapitalkostnader. 2024 tillskjöts 1 700 tkr och nu ytterligare 9 700 tkr, dvs totalt 11 400 tkr. Tilldelningen bygger på kalkyler från oktober 2023. Under hösten 2024 visar ny kalkyl 1 000 tkr högre lokalhyreskostnad från 2025. Se även kommentar under stycket "återläggning effektivisering 2025".

OBS. 600 tkr av kompensationen avser inventarier som blir färdigavskrivna år 2029. Anslaget borde dras tillbaka år 2030.

Skolstrukturen: Driftkostnader under byggtiden

Kalkylerna för driftkostnader under byggtiden har uppdaterats med aktuell prognos samt justerad tidplan för hur länge alternativa lokaler behövs. Totalt över åren är kostnaderna oförändrade, 8 miljoner kronor. År 2025 återstår 700 tkr av anslaget, vilket återläggs 2026. Viss osäkerhet finns. Framförallt tidsperioden för modulbehovet och av-etableringskostnader.

Ramökning AME (Arbetsmarknadsenheten)

Ökad budgetram behövs med anledning av ökad ambition med verksamheten, vilken bedrivs i egen regi från 2024-09-01.

Ökad ram kommunrevisionen

Kommunrevisionen har inkommit med ett äskande om tilläggsanslag på 200 tkr. Orsaken är kostnadsökningar med anledning av införande av en ny standard för kommunal räkenskapsrevision. Revisorerna genomförde en upphandling inför 2024 som visade på betydande prisökningar. Ärendet har beretts av kommunfullmäktiges presidie. (Även under 2024 begärde kommunrevisionen ett tilläggsanslag och beviljades 150 tkr för enskilda året 2024).

Samverkan e-arkiv, från 2026

Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-15, § 67, om att ingå ett samverkansavtal om e-arkiv i Sjuhärad. Ett e-arkiv är en funktion för långtidsbevarande och hållbar hantering av digital information som består av en teknisk lösning för långtidsbevaring (Systemet) samt en förvaltande organisation. Samverkansavtalet kommer från och med 1 januari 2026 att finansiera två heltidstjänster i Ulricehamns kommun med ansvar för e-arkivet inklusive stöd till

samverkanskommunerna i frågor gällande elektronisk arkivering. Den långsiktiga finansieringen av förvaltningsorganisationen baseras på en fast avgift per kommun samt en rörlig del utifrån kommuninvånarantal.

Beräknad kostnad i 2024 års nivå uppgår till 211 tkr. Utöver kostnaden för samverkansavtalet/förvaltningsorganisationen tillkommer kostnader i respektive kommun för systemet och dess drift samt kopplingar mellan kommunens verksamhetssystem och Systemet. Uppräknad kostnad till 2026 års nivå plus antagande om kostnad för det system som Svenljunga kommun sedan köper och integrationer till berörda system hos oss prognostiseras till totalt 375 tkr.

KIR (Kommunalt invånarregister)

KIR ger kommunen möjligheten att kunna arbeta med folkbokföringsuppgifter och befolkningsstatistik, d.v.s. information som förvaltningar och verksamheter använder mer eller mindre dagligen. Total kostnad 85 tkr betalas idag enbart av Kommunstyrelsen men ska samfinansieras av samtliga nämnder. 20 tkr vardera flyttas från Socialnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden och Barn- och utbildningsnämnden till Kommunstyrelsen från 2025. Kommunstyrelsen tar 25tkr av kostnaden. Överenskommet mellan förvaltningarna.

Budgetflytt från BUN till AME

Personal på AME (Arbetsmarknadsenheten) som prioriterar ungdomar på IM/VIA att hitta rätt insats som t.ex. praktikplats. BUN (Barn- och utbildningsnämnden) finansierar detta arbete genom att budget flyttas till AME.

KRAM, budgetflytt från SN till AME

Överföra ansvar och budgeterade medel för verksamheten KRAM från SN (socialnämnden) till Kommunstyrelsen och AME (arbetsmarknadsenheten) från och med 2025.

Kanotlägerplatser, budgetflytt från SBN till AME

Överföra ansvar och budgeterade medel för verksamheten KRAM från Samhällsbyggnadsnämnden till Kommunstyrelsen och AME (Arbetsmarknadsenheten) från och med 2025.

Kommunikatör/Kriskommunikatör

Från 1 maj 2025 inrättas en ny heltidstjänst som kommunikatör med uppdrag 50% kriskommunikation och i övrigt stärka kommunikatörsuppdraget då det finns ett uppdämt behov, även ute i förvaltningarna. Delen avseende krisberedskap finansieras av MSB och övrigt finansieras av BUN (20%), SBN (10%) och SN (20%). Budgetjustering beräknas ske 2026.

Finansiering 2025 sker genom interndebitering av faktisk kostnad alternativt genom en överenskommelse förvaltningschefer emellan.

SÄRF, lägre kostnadsökning

Uppräkning av SÄRFs medlemsbidrag sker med PKV februari som grund plus en volymökning utefter befolkningsökningen hos medlemskommunerna gemensamt. PKV februari 2024 var låga 0,6 % (avräkning har skett med sänkta pensionskostnader) och noll i befolkningsökning. Budgetmedlen i kommunen räknas upp med 2,5% till 2025, därmed görs en ramminskning för mellanskillnaden.

Svenljunga Köping Handel och Service

Avtalet med Svenljunga Köping Handel och Service går ut 2024. Föreningen har inkommit med en ansökan om att teckna nytt avtal för perioden 2025-2028 samt en högre medfinansiering av dess verksamhet. Föreningen har ansökt om en höjning från 500 tkr/år till 800 tkr/år.

Nytt avtal föreslås tecknas med ökning av bidraget till 600tkr/år.

Budgetproposition Generella statsbidrag

I bilaga 1 Statsbidrag redovisas förändringar i generella statsbidrag, till 2025, som regeringen föreslog i budgetpropositionen.

Ökade kostnader HR, eftersläpning från 2024

Kostnadshöjning för HR-samverkan med Tranemo inför 2024 meddelades från värdkommunen efter fastställandet av budgeten i Svenljunga, vilket är anledningen till att tilläggsanslaget inte begärts tidigare.

En korrigerigering av kommunstyrelsens budgetram sker 2025.

Ökade licenskostnader IT-utrustning

Licenskostnader för kommunövergripande IT-utrustning har ökat dramatiskt.

Återläggning effektivisering 2025

Återläggning av tidigare meddelad effektivisering för 2025. I nämndernas budgetbeslut, främst Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden, meddelas stora utmaningar inför 2025. Denna återläggning ska ses som ett stöd att hantera nämnda utmaningar.

Lägre lokalhyra och kapitalkostnader

Budgetramen för samhällsbyggnadsnämnden minskas med anledning av två händelser.

Lokalhyra för idrottshall Holsljunga.

I samband med den stora strukturomvandlingen av skolverksamheten såldes skolan och idrottshallen i Holsljunga. Befintliga kostnader och budget för skolan var en del i kalkylen för att utreda kostnadsökningarna efter genomförd ny skolstruktur. Det missades att det fanns en budget för idrottshallen hos samhällsbyggnadsnämnden, vilken borde inkluderas i kalkylerna. Detta justeras nu från 2025. Budgeten uppgår till 350tkr.

Omprövning nyttjandeperiod av anläggningstillgångar.

Under 2024 genomfördes en omprövning av nyttjandeperioden för ett antal anläggningstillgångar, främst belysningsanläggningar. Dessa utrangerades 2024, vilket resulterade i en stor direktkostnad. Följdeffekten blir att Samhällsbyggnadsnämnden inte kommer att belastas med kapitalkostnader redan från 2024-09-01.

Nämnden blir sedan flera år tillbaka helt kompenserade för kapitalkostnaderna som uppstår vid reinvestering belysning. Utrymmet nämnden får efter utrangeringen bör rättmätigt användas till att finansiera nya belysningsstolpar. Därav kan nämndens budgetram minska med 590 tkr när kapitalkostnaderna minskas lika mycket från 2025-01-01. Det blir ett nollsummespel.

Totalt för båda händelserna sker dock en något lägre ramminskning, med 900 tkr.

Inrätta barn- och ungdomscentral

En utredning och förslag till verksamhet är framtaget i samverkan med Barn- och utbildningsförvaltningen. Detta är en ambitionshöjning och leder till ökade kostnader, vilket inte inryms i befintlig budgetram. Socialnämnden begär därmed tilläggsanslag för att finansiera den nya verksamheten. Ärendet behandlas även separat, mer info finns i socialnämndens protokoll 2024-10-16 § 94.

Notera, barn- och utbildningsnämnden beslutade inte om att gå vidare med ärendet i detta budgetförslag men Budgetberedningens förslag innebär att barn- och ungdomscentralen inrättas i samarbete mellan båda nämnderna, i enlighet med utredningen. Medlen tilldelas från halvårsskiftet 2025 för att bereda tid för uppbyggnad av verksamheten. Resterande medel tillskjuts 2026.

Resestöd feriearbetare

Ett ekonomiskt stöd som är avsett att underlätta resandet för elever som har feriearbete genom kommunens försorg.

Resultatbudget

(Miljoner kronor)	Not	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens nettokostnader, exkl avskrivningar	3	-711,1	-750,6	-769,1	-791,7	-817,2
Avskrivningar		-32,9	-35,0	-37,6	-38,1	-38,0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-744,0	-785,6	-806,7	-829,8	-855,2
Skatteintäkter	4	781,1	800,6	821,3	850,1	876,2
Finansnetto	5	-7,3	-2,8	-2,9	-2,2	-3,6
ÅRETS RESULTAT	6	29,9	12,2	11,7	18,1	17,4

Balansbudget

(Miljoner kronor)	Not	Utfall 2023	Utfall 2024-08-31	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR						
<i>Anläggningstillgångar</i>						
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>						
		3,7	2,8	2,4	2,0	1,6
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>						
Fastigheter, anlägg. och inventarier	7	695,6	689,3	696,9	702,3	700,7
Finansiella anläggningstillgångar	8	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Summa anläggningstillgångar		729,3	722,1	729,3	734,3	732,3
Bidrag till infrastruktur		9,1	8,7	8,4	8,1	7,8
<i>Omsättningstillgångar</i>						
	9					
Förråd		50,0	50,0	55,5	59,8	62,9
Kortfristiga fordringar		114,1	104,0	104,0	104,0	104,0
Likvida medel		62,7	128,0	128,0	128,0	128,0
Summa omsättningstillgångar		226,8	282,0	287,5	291,8	294,9
Summa tillgångar		965,2	1 012,8	1 025,2	1 034,3	1 035,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
<i>Eget kapital</i>						
Eget kapital	10	452,1	471,0	482,7	500,8	518,2
-varav Resultatutjämningsreserv		21,0	21,0	21,0	21,0	21,0
-varav Årets resultat		29,4	18,9	11,7	18,1	17,4
<i>Avsättningar</i>						
	11					
Avsättningar för pensioner		62,3	78,0	80,8	79,5	79,7
Andra avsättningar		5,9	5,8	5,8	5,8	5,8
Avsättningar för deponier		23,4	23,4	23,2	23,0	22,8
Summa avsättningar		91,6	107,2	109,8	108,3	108,3
<i>Skulder</i>						
Långfristiga skulder	12	270,3	260,8	260,8	260,8	260,8
Kortfristiga skulder	13	151,3	173,9	172,0	164,5	147,8
Summa skulder		421,6	434,7	432,8	425,3	408,6
Summa eget kapital och skulder		965,2	1 012,8	1 025,2	1 034,3	1 035,0

Noter till driftbudget, balansbudget och resultatbudget

DRIFTBUDGET

Not 1 Gemensamma intäkter och kostnader

Består huvudsakligen av kommunens pensionskostnader. Fr.o.m. 2013 bokförs pensionsskulden intjänad t.o.m. 971231 som en ansvarsförbindelse. Årets nya pensioner avser i huvudsak avtalspensioner i form av individuell del och förmånsbestämd ålderspension, (FÅP). Dessutom tillkommer eventuellt kostnader för efterlevande- och visstidspension.

Under rubriken Gemensamma intäkter och kostnader redovisas även gemensamma lokalkostnader, reavinster, Integration samt en budget för årets driftsatta investeringar inom exploatering, gata/park och kommunövergripande investeringar på KS.

På raden "Överskott av internt debiterat PO" redovisas den del av personalomkostnadspålägget, (PO), som är kvar efter att arbetsgivaravgifter och kollektivavtalsenliga försäkringar är betalda. PO är beräknat till en viss procentsats för att motsvara kostnaden för årets nya pensioner, i enlighet med SKR's rekommendationer.

Not 2 Internt debiterad ränta

I driftbudgeten belastas respektive verksamhet med internränta som återförs i sin helhet. Avskrivningar bokförs direkt i verksamheten och ingår inte i återföringen. För nya investeringar debiteras kapitalkostnad efter att investeringen har blivit färdigställd (även för små objekt och levererade inventarier) och anläggningen/inventarier tagits i bruk.

RESULTAT- OCH BALANSBUDGET

Not 3 Verksamhetens intäkter och kostnader

Resultatbudgeten visar nettot av alla externa intäkter och kostnader oavsett vilken verksamhet de hör till. I driftbudgeten redovisas nettot av alla intäkter och kostnader, inkl. interna poster, uppdelat per nämnd.

Not 4 Skatteintäkter

Skatteintäkter består av skatteintäkter, kommunala utjämningsystemen, kommunal fastighetsavgift samt generella statsbidrag.

Not 5 Finansiella intäkter och kostnader, (finansnetto)

Finansnettot utgör skillnaden mellan kommunens eventuella ränteintäkter, borgensavgifter, banktillgodohavanden, övriga placeringar och kostnader för uppräknig av pensions- och deponiavsättning, bankkredit samt skuldräntor.

Not 6 Årets resultat

Skillnaden mellan totala intäkter och kostnader, påverkar eget kapital.

Not 7 Fastigheter, anläggningar och inventarier

Med anläggningstillgångar avses tillgångar för stadigvarande bruk eller innehav.

Not 8 Finansiella anläggningstillgångar

Avser finansiella tillgångar såsom värdepapper och långfristiga fordringar.

Not 9 Omsättningstillgångar

Med omsättningstillgångar avses tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande innehas eller brukas, såsom likvida medel, förråd, tomter för försäljning och kortfristiga placeringar, samt fordringar som förfaller inom ett år.

Not 10 Eget kapital

Det egna kapitalet påverkas av det enskilda årets resultat. I slutet av 2022 beslutade Kommunfullmäktige att införa en resultatutjämningsreserv (RUR). RUR ska möjliggöra en utjämning av intäkter över en konjunkturcykel, det vill säga den period under vilken samhällsekonomin genomgår en högkonjunktur och en lågkonjunktur. För reservering till RUR och ianspråktagande av RUR krävs att vissa villkor är uppfyllda, dessa är definierade av riktlinjen som kommunfullmäktige beslutat om. I årsredovisningen för 2022 beslutade fullmäktige om en maximal reservering, som är möjlig enligt riktlinjen, med 21,0 miljoner kronor.

Not 11 Avsättningar

Med avsättningar menas skulder som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias. Redovisade avsättningar avser pensioner, avslutning av deponier och avsatt bidrag till infrastruktur.

Not 12 Långfristiga skulder

Kommunens långfristiga skulder består av periodiserade anslutningsavgifter för VA, långfristig del av finansiell leasing samt kommunens låneskuld.

Not 13 Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder är sådana skulder som förfaller inom ett år, såsom källskatt, arbetsgivaravgifter, semesterlöne- och övertidsskuld, pensionskostnad individuell del, leverantörsskulder, etc.

Investeringsbudget 2025-2027

Investeringsbudgeten 2024-2026 bereds och beslutas som eget ärende då det redan finns ett beslut i kommunfullmäktige 2023-06-12, men är en del i denna Verksamhetsplan. Det har skett ett antal justeringar sedan förra beslutet avseende kommunens investeringar.

Efter beslut i Kommunfullmäktige kommer investeringsbudgeten att införlivas i detta dokument.

Taxor och avgifter

Samtliga taxor har behandlats och beslutats som egna ärenden.

Ärendehanteringens ska ske senast i samband med Verksamhetsplanen men taxorna är inte längre en del av dokumentet. Taxorna publiceras på kommunens hemsida när de är beslutade.

Bilaga 1 - Statsbidrag

Nedan redovisas förändringar i de generella statsbidragen, till 2025 som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2025. Beslut fattas i Riksdagen i november.

Förändringarna i de generella statsbidragen görs bland annat med utgångspunkt från den så kallade finansieringsprincipen, det vill säga om staten gör förändringar som påverkar kommunerna ekonomiskt så ska reglering ske motsvarande den beräknade effekten via de generella statsbidragen. De ekonomiska ramarna för berörda verksamheter bör justeras motsvarande effekten av de justeringar som görs.

De förändringar i statsbidragen som regeringen föreslog för 2025 och framåt handlar framförallt om riktade statsbidrag, det vill säga statsbidrag som de respektive verksamheterna kan söka med utgångspunkt från olika kriterier. I vissa fall är det justeringar och sammanslagningar av bidrag men det finns också flertalet nya trots många röster nationellt som är emot riktade statsbidrag. Regeringen sägs hörsamma kommunernas och SKRs invändningar mot just riktade statsbidrag men det återstår en hel del förändringar att göra för Regeringen.

Majoriteten av de riktade statsbidragen finns inom barn- och utbildningsförvaltningens och socialförvaltningens område, och kan sökas hos Skolverket respektive Socialstyrelsen.

Förändringar i de generella statsbidragen

Justeringarna av de generella statsbidragen 2025 som påverkar verksamheternas kostnader framgår nedan. "Beräknad effekt för Svenljunga" redovisas som förändring av aktuell budgetram för 2025.

Generella statsbidrag	Förändringar 2025, totalt Sverige (mkr)	Beräknad effekt 2025, Svenljunga (mkr)	Nämnd	Kommentar
Ny socialtjänstlag	63	0,063	SN	Just nu aviseras en ökning till 126 tkr från 2026.
Brottsförebyggande bestämmelse i socialtjänstlagen	30	0,030	SN	Just nu aviseras en ökning till 60 tkr från 2026.
Åtgärder för att stärka samhällsvårdens innehåll	170	0,170	SN	Just nu aviseras en ökning till 343 tkr från 2026.
Flerverktyg för socialtjänsten för att stärka skyddet för barn	31	0,031	SN	Just nu aviseras en ökning till 62 tkr från 2026.
Stärkt rätt till personlig assistans	-196	-0,196	SN	2024 minskades ramen med 392tkr. Regeringens plan är oförändrad och innebär ytterligare minskning för Svenljunga med 196tkr varje år t o m 2027, till en total minskning om 980 tkr.
Grundläggande behörighet yrkesprogram	117	0,117	BUN	2024 kompenserades 59 tkr, nu ytterligare 117 tkr till totalt 176 tkr från 2025. OBS! Bidraget minskar till 134 tkr 2026.
Förstärkning av sfi	28	0,028	BUN	2024 kompenserades 29 tkr, nu ytterligare 28 tkr till totalt 57 tkr från 2025.
Deltagande i förskola	-9	-0,009	BUN	I budget 2023 kompenserades BUN med 41 tkr. Till 2025 minskas det till 32 tkr.
SUMMA	234	0,234		

Mot bakgrund av de justerade allmänna statsbidragen bör de ekonomiska ramarna för berörda nämnder justeras med följande:

Barn- och utbildningsnämnden	0,136
Socialnämnden	0,098

Nedan beskrivs respektive statsbidrag.

Källa: SKRs cirkulär 24:40 (om inget annat anges)

Eventuell text i kursiv stil är SKRs egna kommentarer till statsbidraget.

Ny socialtjänstlag

Anslaget ökas från och med 2025 med 63 miljoner kronor och för 2026 med ytterligare 63 miljoner kronor för tillämpning av den nya socialtjänstlagen. Samtidigt minskas anslaget i utgiftsområde 9 med samma belopp.

Brottsförebyggande bestämmelser i socialtjänstlagen

Regeringen vill skifta till ett mer förebyggande arbete och tidiga insatser och anser att arbetet därför måste omfatta ett förtydligande av socialtjänstens brottsförebyggande ansvar i enlighet med förslaget i promemorian Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/03181). Regeringen bedömer att bestämmelserna om att socialtjänsten ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet på kort sikt innebär ett omställningsarbete och på längre sikt en viss ambitionshöjning för kommunerna.

Regeringen föreslår därför att 200 miljoner kronor fördelas till kommunerna 2025, 300 miljoner för 2026 samt därefter 600 miljoner kronor årligen för 2027 och 2028 för omställningsarbetet.

Regeringen tillför också 30 miljoner kronor till de generella statsbidragen till kommunerna för 2025 och därefter 60 miljoner kronor årligen.

SKR har i sitt yttrande över promemorian påpekat att det saknas konsekvensanalyser och ekonomiska beräkningar. Det är inte känt vad den tillfälliga satsning på sammantaget 1,7 miljarder kronor under 2025–2028 är tänkt att omfatta.

Åtgärder för att stärka samhällsvårdens innehåll

Regeringen avser att gå vidare med flera av förslagen i betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Anslaget förstärks med 170 miljoner kronor 2025 och med ytterligare 173 miljoner kronor 2026 och framåt.

SKR är positivt till att regeringen nu aviserar att gå vidare med förslag från utredningen. Då det inte framgår vad medlen mer konkret avser att finansiera kan det inte kommenteras ytterligare i dagsläget.

Fler verktyg för socialtjänsten för att stärka skyddet för barn

Regeringen avser att ge socialtjänsten fler verktyg för att förebygga brott och stärka skyddet för utsatta barn genom att exempelvis utöka möjligheten till

informationsdelning mellan socialtjänster i brottsförebyggande syfte. Regeringen avsätter i anslaget för kommunalekonomisk utjämning 31 miljoner kronor för genomförandet av förslagen under 2025 och beräknar att 62 miljoner kronor därefter avsätts årligen.

SKR har i sitt yttrande över promemorian avstyrkt utredningens bedömning av de ekonomiska konsekvenserna eftersom endast en mindre del av förslagen kostnadsberäknats och föreslås finansieras. SKR kan inte kommentera beloppet ytterligare förrän regeringen presenterar vad finansieringen är tänkt att avse.

Stärkt rätt till assistans

I BP2022 bedömdes att rätten till personlig assistans behöver stärkas och att kontinuiteten ska öka. Förslaget innebär enligt Regeringen ett minskat åtagande för kommunerna och anslaget minskas med 196 miljoner kronor 2023 och därefter med ytterligare 196 miljoner kronor varje år t o m 2027. Vid fullt införande 2027 blir minskningen totalt 980 miljoner kronor.

SKR anser att den miljard som kommunernas kostnader beräknas minska med snarare ska ses som en återställning då kommunen beräknas ha tagit över ärenden som tidigare varit statliga för cirka två miljarder. Därmed bör finansieringsprincipen inte tillämpas i detta fall vad det gäller kommunerna. (Från cirkulär 21:34)

Egen anteckning från VP 24-26:

Diskussion på budgetberedningen att detta avdrag för socialnämnden ska ses över till nästa år. Socialchefens bedömning är att denna ändring i viss mån snarare leder till en fördyring i deras verksamhet. Kontakter ska tas med SKR och Småkom i hopp om eventuell kontakt med Regeringen som leder till en förändring.

Grundläggande behörighet yrkesprogram

För att öka intresset för yrkesprogrammen har regeringen föreslagit att alla elever som väljer ett yrkesprogram ska vara garanterade att kunna läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet om de vill. Som en följd av att yrkesprogrammets omfattning ökar aviserade regeringen i BP2022 att 59 miljoner kronor ska tillföras kommunerna med början 2024 för att därefter stegvis öka. För 2025 ökas anslaget med ytterligare 117 miljoner kronor och uppgår till 176 miljoner kronor. För 2026 beräknas anslaget till 134 miljoner kronor vilket innebär en sänkning med 42 miljoner kronor jämfört med 2025.

Förstärkning av sfi (utg.omr. 16 avsnitt 3.5.2)

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, KLIVA, har i sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk

(SOU 2020:66) föreslagit krav på dokumentation av kommunernas uppsökande insatser för att få personer att delta i sfi samt en skyndsam bedömning av nyanländas kunskaper. Utredningens förslag innebär ett utökat ansvar för kommunerna. Regeringen föreslår därför att kommunerna ska kompenseras med 29 miljoner kronor under 2024 och med 57 miljoner kronor från 2025.

Deltagande i förskola

I budget 2022 avsattes medel för ett förslag om ökat deltagande i förskolan. För femåringar genomfördes inte detta vilket gör att anslaget minskar med 48 miljoner kronor.

Egen anteckning:

En höjning 2024 uteblev i VP 2024-2026, därmed blir minskning till 2025 enbart 9 tusen kronor för BUN.

Bilaga 2 – Nämnders och bolags verksamhetsplaner 2025-2027

Respektive nämnd och bolag har tagit beslut om sin verksamhetsplan för 2025-2027 och överlämnat dessa till budgetberedningen, för beredning och vidareförmedling till kommunfullmäktige. Verksamhetsplaner och bilagor som varit underlag för beslut i respektive nämnd och bolag samt beslutsprotokoll följer med ärendet till kommunfullmäktige.

Efter beslut i Kommunfullmäktige kommer nämndernas verksamhetsplaner att införlivas i detta dokument.